

ΕΝ ΠΑΝΤΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΕΙΤΕ

Μόνο μιὰ λέξη γ

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Αναπλ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών

Τὰ μὴ... αὐτονομία

Ἐκπληκτη, φίλη καλή, μοῦ ἐκμυστηρεύθηκε πρὶν λίγες μέρες αὐτὸ ποὺ τῆς εἶχε πει ἡ οἰκιακὴ βοηθὸς τῆς. «Καλέ, τί ἀνθρώποι εἶσατε ἐσεῖς μὲ τὴν ἀνδρα σας. Μοῦ ἔχει κάνει ἐγτίπωση ποὺ ἦταν ζητάτε κάτι ὁ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλο λέτε «παρακαλῶ» καὶ λέτε καὶ «εὐχαριστῶ» στὸ τέλος. Πρῶτη φορὰ μοῦ τυχαίνει κάτι τέτοιο!»

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι δὲν πολυκατάλαβα τὸ ἐκπληκτὸ ὕψος τῆς, γιατί συνηθισμένη ἢ ἴδια σὲ μιὰ εὐγενικὴ συμπεριφορὰ δὲν ἀντιλαμβάνοταν τὸ τί συμβαίνει γύρω μας στὶς μέρες μας, στοὺς χαλεποὺς καιροὺς ποὺ ζοῦμε. Καὶ φαίνεται, πὺς ἕνα ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν δύσκολων αὐτῶν καιρῶν ποὺ εἶχε ἀναγγελεῖ ὁ Ἅπ. Παῦλος πρὸν μαθητῆ του Τιμόθεο, ἦταν ὅτι «ἔσσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι... ἀχάριστοι» (Β' Τιμόθεον γ' 2).

Ἀχαριστία, ἀγνωμοσύνη, ποὺ ξεκινᾷ ἀπὸ παράλειψη ἀκρίβη καὶ τῶν πῶ στοιχειωδῶν, τὸ νὰ εὐχαριστήσεις, δηλαδή, κάποιον γιὰ κάτι ποὺ ἔκανε γιὰ σένα. Δὲν τὸν παρακαλεῖς ζωῶς, νὰ μὴ τὸν εὐχαριστήσεις κιόλας; Ἄσχετο ποὺ πολλὲς φορές θερμopαρακαλεῖς γιὰ νὰ σοῦ κάνουν κάτι καὶ μετὰ οὔτε ποὺ τὸν εἶδα οὔτε ποὺ τὸν ξέρω.

Βέβαια, αὐτὸ πρέπει νὰ ξεκινᾷ ἀπὸ μιὰ ἐσωτερικὴ πεποιθήση ὅτι ὅλοι εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ μᾶς ἐξυπηρετοῦν. Εἶναι αὐτονόητο ὅτι ὁ ἄλλος πρέπει νὰ μᾶς ὑπηρετεῖ. Αὐτονόητη ἕμεις θὰ ἔπρεπε νὰ ἦταν καὶ ἡ δική μας ἀνταπόκριση. Συνήθως, ἕμεις, τὰ εὐκόλως ἐγνωσμένα παραλείπονται... Καὶ ἐπειδὴ αὐτὸ συνηθίζεται, φαίνεται ἕμεις καὶ νὰ συνηθίζοταν καὶ στὶς ἡμέρες τοῦ Ἅπ. Παύλου, ὁ ἴδιος δὲν παρέλειπε νὰ τὸ θυμίζει. Ἐγραφε, λοιπόν, ἀκαυθονόμενος πρὸς τοὺς Κολοσσαίους, ἀφοῦ τοὺς εἶχε κάνει μιὰ σειρά ἄλλων προτροπῶν «καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε» (καὶ νὰ γίνεσθε εὐγνώμονες, γ' 15).

Εὐχάριστοι γίνεσθε

Ὅφειλω νὰ δηλολογήσω πὺς αὐτὸ τὸ «εὐχάριστοι γίνεσθε» δὲν τὸ εἶχα ποτὲ συνδέσει μὲ τὴν ἀκριβῆ ἐρμηνεία του. Ἀπὸ τὰ πρῶτα μου φοιτητικὰ χρόνια τὸ εἶχα καταλάβει ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ δυσχεραστῶ κανένα, νὰ εἶμαι εὐγενικός καὶ νὰ συμπεριφέρωμαι κατὰ τρόπο εὐχάριστο πρὸς τοὺς ἄλλους. Ἔστω κι ἂν αὐτὴ ἡ ἀγτίληψη μπορεῖ νὰ περιλαμβάνεται στὴν ἐννοια τοῦ «εὐχάριστος», ἐντούτοις ἐκεῖνο ποὺ ὑποδηλώνει εἶναι τὸ νὰ εἶμαι εὐγνώμων ἐσωτερικῶς καὶ νὰ τὸ δείχνω καὶ ἐξωτερικῶς!

Μία τέτοια στάση φανερώναται στὴν ἴδια τῆ ζωῆ τοῦ Χριστοῦ, ὁ Ὅποιος καθὼς διαζωγραφεῖται στὰ Ἐθαγγέλια φανερώναται ὡς μιὰ ὑπαρξὴ εὐχαριστιακὴ καὶ ἀκριβῶς γι' αὐτὸ θέλησε νὰ τὸν θυμώμαστε μὲ μιὰ πράξη εὐχαριστίας, τὴν ὁποία ἡ Ἐκκλησία ἐνόμασε Θεία Εὐχαριστία, ἀπὸ τὸν πρῶτο διδάξαντα Κύριο καὶ Διδάσκαλό της. Ἡ σχέση Του μὲ τὸν Πατέρα ἦταν σχέση εὐχαριστίας. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ ἐπίκλησή του στὸ ἐπεισόδιο τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου: «πάτερ, εὐχαριστῶ σοὶ ὅτι ἤκουσάς μου» (Λουκᾶ ια' 41). Γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἐκπληξὴ του εἶναι δικαιολογημένη ὅταν προσήλθε μόνον ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δέκα λεπτοὺς ποὺ ἐθεραπεύθησαν γιὰ νὰ Τὸν εὐχαριστήσῃ. «Οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέφαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενῆς οὗτος; (καὶ αὐτὸν ἦν Σαμαρεῖτης, Λουκᾶ ιζ' 12-19).

Πὲς το κι... ἄς πέσει κάτω

Αὐτὸ τὸ περιστατικὸ καὶ ἰδιαίτερα ἡ παρατήρηση πρὸς τοῦ «ἀλλοθνοῦς», ὁ ὁποῖος μόνος καὶ εὐχαριστήσε, μοῦ θυμίζει αὐτὸ ποὺ συνηθῶς ἀπαντοῦν οἱ «ἀμοσθεῖς» μας, ὅταν τοὺς συνιστάται νὰ λένε καὶ κάπου κάπου κανένα «εὐχαριστῶ» καὶ ἔτι αὐτὸ δὲν βλέπτει! Ἐμεῖς δὲν εἶμαστε σὰν τοὺς «ξένους» ποὺ πιπιλᾶνε συνέχεια στὸ στόμα τοὺς τὸ παρακαλῶ - εὐχαριστῶ!

αυτό που κάνουν είναι επιφανειακό και δεν το αισθάνονται, ότι κάνουν δηλαδή είναι προς το θεαθήναι. Λίγο λείπει δηλαδή, να ευχαριστήσουν και τον Θεό γι' αυτή τους τη στάση: «ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι σὺ εἶμι ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων...» (Λουκᾶ ιη' 9-14). Τέτοια λόγια ἴσως ἤχουν φορισαῖκά και φανερώνουν ἄλλα πράγματα και τὸ προτασσόμενο «εὐχαριστῶ σοι» δὲν ἐκφράζει καιμιά μὰ καιμιά εὐχαριστία.

Θυμᾶμαι τὰ πρῶτα χρόνια τῶν σπουδῶν μου στὸ ἐξωτερικὸ πόσο μὲ εἶχε ἐντυπωσιάσει ἡ εὐγενικὴ στάση τῶν πωλητῶν και πωλητριῶν στὰ καταστήματα. Και νὰ μὴν ψωνίζεις αὐτοὶ σ' εὐχαριστοῦσαν γιατί μπήκας στὸ κατάστημά τους. Κι ὅταν τοὺς εὐχαριστοῦσες γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση ἀπαντοῦσαν ὅτι τὸ ἔκαναν εὐχαριστίας (avec plaisir) και τὸ ἐπισημαζοῦσαν μὲ ἕνα χαμόγελο. Και σήμερα τὸ διαπιστώνεις και στις ὑπόλοιπες 11 χώρες τῆς Ε.Ο.Κ. Οἱ Ἕλληνες ἴσως συμφοιτητές μου τότε τὸ ἐπαιρναν ὡς κοροϊδία. «Ἄκου, νὰ μπαίνουμε σὲ μαγαζὶ, νὰ μὴ ψωνίζουμε τίποτε και νὰ σ' εὐχαριστοῦν κι ἀπὸ πάνω; Μᾶλλον μᾶς δουλεύουν». Ἄντε τώρα νὰ τοὺς πείσεις ὅτι ἦταν μέσα στους κανόνες τοῦ παιχνιδιοῦ, ὅτι ἡ εὐγένεια ὑποχρεώνει, ὅτι αὐτὸ σὲ «ὑποχρεώνει» νὰ τὸν προτιμήσεις ὅταν κάποτε θελήσεις νὰ ἀγοράσεις.

Ἦς ἐν ἐσόπτρῳ...

Τὰ πρότυπά μας ἦταν και εἶναι προφανῶς διαφορετικά. Ἀγέλαστο πρόσωπο —γιὰ νὰ μὴ δίγουμε και θάρρος—, βαριεστημένο ὄφρος, ἀπροθυμία ἐξυπηρέτησης, ἀγενεὶς ἀπαντήσεως ἂν οἱ ἐρωτήσεις εἶναι πάνω ἀπὸ μία κ.τ.τ. Χωρὶς διάθεση ὑποτιμήσεως τοῦ ἐντοπίου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ ἰδιαίτερος τοῦ κλάδου (μὴ) παραγωγῆς ὑπηρεσιῶν, νομίζω ὅτι ὅλοι μας ψωνίζουμε καθρέφτες ἀπὸ ἐκείνη τὴ βιομηχανία καθρεφτῶν, πού τὰ ἐρείπια τῆς θρίσκονται κοντὰ στὸ Γκάκι και τὴν ἐπιγραφή τῆς τῆ βλέπουμε παρῶντας μὲ τὸν Ἡλεκτρικὸ Σιδηρόδρομο ἀπὸ Πετραλῶνα πρὸς Θησεῖον και πού ὁ ἰδιοκτήτης τῆς ὀνομαζόταν Ἀγέλαστος. Φαίνεται, ὅτι πρῶι πρῶι κάνουμε πρόβες μπροστὰ σ' ἕναν τέτοιο καθρέφτη... και τὸν ρωτᾶμε, ἂν τὸ ὄφρος μας εἶναι ἀνάλογο τῶν περιστάσεων πού θὰ ἀντιμετωπίσουμε σήμερα. Ὅσο πιὸ κοφτεῖ, ὅσο πιὸ σκληροῖ, ὅσο πιὸ αγέλαστοι, τόσο πιὸ εὐκολα θὰ πετόχουμε τὴν ἐπιδοκιμασία του!

Ἀναγκαῖες ἀλλαγές

Εἶναι ἴσως καιρός κάτι ν' ἀλλάξει σ' αὐτὴ μας τὴν στάση και συμπεριφορά. Κι αὐτὸ ἔχει μόνο γιὰ νὰ μὴ κακοχαρακτηριστοῦμε συγκρινόμενοι μὲ ἄλλους. Κι

ἐδῶ θυμῶμαστε ἕνα σχόλιο τοῦ συντάκτη τῶν Ἠρώσεων τῶν Ἀποστόλων, ὅταν μιλοῦντας γιὰ τὴ συμπεριφορά τῶν κατοίκων τῆς Βέροιας ἐναντι τοῦ Σίλλα και τοῦ Παύλου παρατηροῦσε: «οὗτοι δὲ ἦσαν ἐγγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίῃ» (Πράξεις ιζ' 11). Δὲν εἶναι θέμα ἂν εἴμαστε τουριστικὴ χώρα και τί θὰ γίνουμε ἂν λόγῳ ὑπηρεσιῶν, κακῶν ὑπηρεσιῶν, δὲν μᾶς προτιμήσουν οἱ ξένοι και πᾶνε ἄλλοῦ. Εἶναι καιρός ν' ἀλλάξει ἡ νοοτροπία μας, γιὰ μᾶς τοὺς ἴδιους.

Φτάνει πιά νὰ θεωροῦμε τοὺς ἄλλους μόνο νὰ ἔχουν ὑποχρεώσεις, και μεις μόνο δικαιώματα. Φτάνουν πιά τὰ αὐτονόητα πού στηρίζονται σ' αὐτὴ τὴν παρανόηση. Ἡ προστακτικὴ τοῦ Ἀπ. Παύλου θάγει τὰ πράγματα στὴ θέση τους. Γράφει στους Θεσσαλονικεῖς: «ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε» (γιὰ κάθε τι νὰ εὐχαριστεῖτε). Και συνεχίζει: «τοῦτο γὰρ θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς» (γιατί τοῦτο εἶναι θέλημα τοῦ Θεοῦ πρὸς ἐσᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ Ἀ' Θεσσαλονικεῖς σ' 18).

Ἐνα θέλημα πού ἤδη πραγματοποιήθηκε ἀπὸ τὸν Χριστὸ και πού ὁ ἴδιος παραμένει πρότυπο εὐχαριστιακῆς στάσεως και παρουσίας.

Ε(ἔφιλον), ὅπως εὐχαριστῶ

Εἶναι ἴσως ἀνάγκη νὰ θυμίζουμε τέτοια πράγματα; Δὲν καταλαβαίνουμε ὅτι αὐτὰ εἶναι τὰ στοιχεῖα πού στοιχειοθετοῦν τὴν πορεία μας ὡς ἀνθρώπων και ὅτι συμμοῦν τὴν εὐτυχία μας τὴν τωρινὴ και τὴν μελλοντικὴ; Μοῦ ἔκανε ἐντύπωση, ὅτι σὲ μιὰ κάρτα, πού ἔλαβα πρὸ ἡμερῶν ἀπὸ ἑλθετοῦς φίλους, στὸ πίσω μέρος ἀναγραφόταν μὲ διακριτικὰ καλλιγραφικὰ τυπογραφικὰ στοιχεῖα: «εὐχαριστῶ, ἑννέα γράμματα πού σὲ κάνουν εὐτυχημένο». Χωρὶς αὐτὰ κινδυνεύουμε νὰ φανοῦμε ἀστοιχείωτοι. Κι ἴσως αὐτὰ τὰ στοιχεῖα λείπουν τόσες φορές ἀπὸ τὴ ζωὴ μας και ἀπὸ τὴ ζωὴ τῶν ἄλλων, και τότε εἴμαστε ἔτοιμοι νὰ ρωτήσουμε και νὰ διερωτηθοῦμε: «τὰ δὲ ἑννέα πού;».

«Ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε», λοιπόν, ἀδελφοί μου. Χριστὸς ἀνέστη!

Μόλις ἐκυκλοφόρησε
ἀπὸ τὴς Ἐκδόσεις Ἀποστολικῆς Διακονίας
Καθηγ. ΑΝΔΡΕΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ
ΑΜΩΜΟΙ ΕΝ ΟΔῶ ΑΛΛΗΛΟΥΪΑ
Σχόλιο ἐρμηνευτικὸ στὴ Νεκρώσιμη Ἀκολουθία